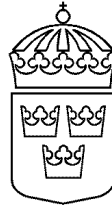

Riksdagens protokoll 1995/96:11

Torsdagen den 19 oktober

Protokoll
1995/96:11

Kl. 14.30 – 15.44

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 13 oktober.

2 § Muntliga frågor till regeringen

*Muntliga frågor till
regeringen*

Andre vice talmannen meddelade att muntliga frågor skulle besvaras av statsminister Ingvar Carlsson, utrikesminister Lena Hjelm-Wallén, civilminister Marita Ulvskog, statsrådet Mats Hellström och statsrådet Jan Nygren.

Användningen av kontokort i regeringskansliet

Anf. 1 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! Jag ställde i torsdags en fråga till statsministern om kontokortshanteringen som han tyvärr inte besvarade vid tisdagens frågestund.

Jag tycker det är värdefullt om vi som folkvalda kan få en direkt redovisning av vad som hänt och vilka åtgärder som vidtas. Man kan inte alltid utgå ifrån att det som sägs i medier är korrekt. Därför vore det bra med en sådan redovisning.

Jag skulle också – utan att gå in på saker som hör till pågående förundersökning – vilja ställa en fråga.

Vad jag förstår kommer Mona Sahlin att leda regeringens arbete under den tid då statsministern fr.o.m. i morgon och en vecka framåt är i FN. Anser statsministern mot bakgrund av de nya fakta som dag för dag redovisas om vice statsministern att det är lämpligt att hon leder regeringens arbete?

Anf. 2 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Det är två frågor. Jag skall gärna svara på dem.

Jag har också sett att i en stor kvällstidning påstås att jag från klockan 18 i kväll inte är statsminister. Jag vill dementera den uppgiften. Jag är statsminister även om jag lämnar landet. Jag är statsminister även om jag är på Gotland på sommaren. Det enda som inträffar när jag är borta är att någon annan leder sammanträdet om regeringen samman

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

träder. Det är i första hand Mona Sahlin. Är hon inte där är det den äldste i ordningen, för närvarande Lena Hjelm-Wallén, som är äldst i fråga om antal regeringsår.

När det gäller den första frågan har jag uppdragit åt rättschefen i statsrådsberedningen att i samband med regeringskansliets förvaltningskontor kartlägga i vilken utsträckning det inom regeringskansliet används betal- och kreditkort som tillhandahålles genom arbetsgivaren. Kartläggningen skall även omfatta de regler som utfärdats för användningen av sådana kort samt beskriva hur reglerna tillämpats.

Vidare undersöks vilken information som getts till kortinnehavarna om kortens användning.

I ett särskilt brev till innehavarna i regeringskansliet kommer de regler som skall gälla för användningen av betal- och kreditkort att redovisas i detalj. Samtidigt skall inskräpas vikten av att dessa regler noga följs.

Anf. 3 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! Jag tackar för svaret, liksom för dementin. Uppenbarligen är statsministern fortfarande statsminister.

Men jag kan inte tolka statsministerns svar på annat sätt än att statsministern finner det korrekt att Mona Sahlin leder regeringsarbetet, trots de avslöjanden som nu kommer dag efter dag.

Då skulle jag vilja ställa en följdfråga: Hur tror Ingvar Carlsson att samhället skulle fungera om 8 miljoner svenskar handlade på samma sätt som Mona Sahlin? Det är vad det handlar om nu.

Anf. 4 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Jag vill än en gång betona att det är jag som leder regeringsarbetet. Jag är ansvarig för regeringens arbete även om jag är i Norrbotten, på Gotland eller på FN:s 50-årsjubileum i New York.

Behövs ett formellt sammanträde så är det något statsråd som i min frånvaro leder det sammanträdet, och det är noga reglerat vilket statsråd det är och i vilken ordning de inträder.

Sedan är det faktiskt så att även statsråd har rätt till det skydd som lagen ger. Ingen är dömd förrän dom har fallit. För en förundersökning ställs mycket låga krav. Nu är en förundersökning inledd. Den har Mona Sahlin hälsat med tillfredsställelse. Men jag tänker inte handla som om en dom hade fallit.

Anf. 5 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! På den punkten är statsministern och jag överens. Det är därför jag inte heller går in på något som gäller förundersökningen.

Men man kan inte göra detta till bara en juridisk fråga. Det är faktiskt en politisk fråga också.

Det handlar om förtroendet för regeringen och för de ledande personerna i samhället. En effekt av statsministerns uttalade politiska förtroende för Mona Sahlin kan ju bli att de myndigheter som har att klara av betalningsväsendet i samhället förlorar i auktoritet. Det kommer att kosta samhället pengar.

Ser inte Ingvar Carlsson detta som ett problem i sammanhanget?

Anf. 6 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Det senaste inlägget förstår jag inte alls. Jag tror tvärtom att den debatt som ägt rum mycket klart har visat att regler som uppställts skall följas. I den mån regler är oklara skall de bli tydligare.

Det är faktiskt inte så, Dan Ericsson, att det bara är en medlem av den nuvarande regeringen som har använt kontokortet till privata inköp. Dan Ericsson tillhör en grupp av partier som hade regeringsansvaret mellan 1991 och 1994, och då använde statsråd uppenbarligen korten för privata inköp.

Litet återhållsamhet i bedömningen är kanske befogad.

Anf. 7 PER UNCKEL (m)

Fru talman! Också jag har en fråga till statsministern om Mona Sahlin. Jag ämnar inte fråga om den rättsliga delen av det som nu sker. Förundersökningen får ge besked om huruvida Mona Sahlins bruk av staten som kreditgivare i en trängd personlig ekonomisk situation kan misstänkas vara brottslig.

Oaktat förundersökningen finns det dock många – jag tillhör dem – som anser att vice statsministern överskridit en moralisk-etisk gräns som politiska förtroendemän har att upprätthålla för att ämbetet skall kunna utövas med respekt och auktoritet.

Mona Sahlin har uppenbarligen också nonchalerat statsministerns direktiv om användningen av kontokort, som handlar om gränserna mellan det offentliga och det privata, avgivet den 7 oktober förra året.

Jag beklagar uppriktigt att så skett, men vill mot den här bakgrunden ställa följande fråga till statsministern:

Anser Ingvar Carlsson att det är politiskt och moraliskt försvarbart, med beaktande bl.a. av det beslut statsministern själv fattade förra året och omsorgen om allmänhetens tilltro till den offentliga maktutövningen, att förfara på det sätt som vice statsministern har gjort?

Anf. 8 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Jag vet att Per Unckel har sagt att det är glasklart hur de här korten skall användas. Det behövs inte ens några direktiv.

Är det då inte märkligt – om det är så glasklart – att den främsta juridiska representanten i den regering som Per Unckel själv tillhörde använde korten för privata inköp? Om det är så glasklart, hur kan den tidigare ministern i dag säga att hon inte har gjort några som helst fel?

Jag menar att man kanske bör närma sig den här frågan med något större ödmjukhet.

Så vill jag tillägga en sak, eftersom det är just Per Unckel som ställer frågan.

Ledamöter i den här kammaren har varit i blåsväder av det här slaget tidigare. Jag skulle kunna namnge dem. Jag gör inte det, men bland dem finns ledande moderater. Jag har aldrig partipolitiskt utnyttjat detta. Jag har sagt att jag inte för den sortens debatt. De personerna har

Prot. 1995/96:11

19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

att svara för de myndigheter de skall svara för, och jag tycker att det räcker.

Jag konstaterar att moderater inte tycks vilja leva efter den politiska normen.

Anf. 9 PER UNCKEL (m)

Fru talman! Det jag frågade om var huruvida inte Ingvar Carlsson ansåg att det fanns ett dilemma i att Mona Sahlin uppenbarligen bröt mot vad han själv stipulerade i ett beslut av den 7 oktober förra året, att kontokort endast får användas i tjänsten.

Det är svårt, fru talman, att tolka det Ingvar Carlsson nu säger eller inte säger på annat sätt än att det uppenbarligen faller inom ramen för vad Ingvar Carlsson åtminstone hittills har ansett vara möjligt utan att det s.k. politiska förtroendet skall gå förlorat att använda statens kontokort när man vill och att betala tillbaka vid den tidpunkt och under de omständigheter man själv finner lämpligast.

Fru talman! Jag vill utöver den av Ingvar Carlsson ännu inte besvarade frågan ställa den följande: Var går gränsen där det politiska förtroendet till slut kan anses vara förbrukat?

Anf. 10 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Om Per Unckel i stället för att tänka på sin egen fråga hade lyssnat på det svar som jag gav på den första frågan, hade Per Unckel fått klart för sig att jag anser att en genomgång bör göras av vilka som har kontokort, de regler som tillämpas och om direktiven är tillräckliga eller inte.

Eftersom jag är en person som tycker att det är viktigt att göra en bedömning på fakta, vill jag ha del av den genomgången innan jag bedömer någondera av Reidunn Laurén, Mona Sahlin eller de övriga som har använt dessa kort. Det är så jag handlar som privatperson, och jag känner ännu större skyldighet att handla så som statsminister. Uppenbarligen har reglerna inte varit så klara som Per Unckel tycker.

När vi sedan så småningom har den bilden, så fullständig och så tydlig som möjligt, är det det socialdemokratiska partiet som har att bedöma vem det vill ha som sin ordförande, inte massmedier eller andra partier. Jag kan försäkra Per Unckel att eftersom vi sällan byter partiledare i vårt parti – under 104 år har vi haft bara fem ordförande – kommer vi att handlägga den frågan med största omdöme och varsamhet.

Anf. 11 ANDRE VICE TALMANNEN

Är det någon mer som vill yttra sig just i den här frågan? Om så inte är fallet, går vi vidare med frågestunden.

Barnhem i Kina

Anf. 12 SONIA KARLSSON (s)

Fru talman! Jag har en fråga till utrikesminister Lena Hjelm-Wallén. I våras visades en TV-film som beskrev mycket upprörande förhållanden vad gällde flickor på barnhem i Kina. Utrikesministern har nyligen återvänt från ett officiellt besök där, och jag undrar på vilket sätt dessa frågor har tagits upp och hur de protestlistor som Mona Sahlin tog med sig till kvinnokonferensen i Kina har hanterats.

Anf. 13 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)

Fru talman! Det är sant att såväl vice statsminister Mona Sahlin och biståndsminister Pierre Schori som jag själv har besökt Kina sedan den här filmen visades. Vi har också i samtal med kinesiska regeringsföreträdare tagit upp både frågan om mänskliga rättigheter i allmänhet, inte minst för barn, och de oacceptabla förhållandena i kinesiska barnhem.

Under mitt besök ägnade vi också ganska mycken möda åt att få en allmän bild av hur barn har det i Kina i dag. Vi gjorde det bl.a. genom att hela min delegation sammanträffade med Unicef, som har en mycket god kunskap om situationen i Kina. Vi fick då klart för oss att man nu tar krafttag för att uppnå en större medvetenhet hos barnhemspersonalen. Det kommer bl.a. att anordnas en nationell konferens i den frågan. Detta är naturligtvis sådant som vi hälsar med tillfredsställelse.

Jag har dessutom direkt i samband med mitt Kinabesök uppmanat ambassaden att dels konstruktivt följa upp de samtal som vi har haft, dels påskynda det praktiska arbetet att se till att ansvariga personer får del av det svenska folkets engagemang, bl.a. i form av de aktuella protestlistorna. Jag hoppas att vi genom detta handlingssätt skall kunna verka för att få en förbättring av förhållandena för barnen i Kina.

Anf. 14 SONIA KARLSSON (s)

Fru talman! Jag ber att få tacka utrikesministern för svaret. Precis som utrikesministern sade har många människor lagt ned ett stort arbete och engagemang för att samla in namn till de här listorna, och det är då också viktigt att protesten når fram.

Nordiska institutioner

Anf. 15 OLOF JOHANSSON (c)

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till Europaministern och nordiska samarbetsministern Mats Hellström. För någon vecka sedan fick vi en rapport med titeln Nordisk nytta. Den innehöll förslag till utvärdering av inalles 47 nordiska institutioner. Av dem godkändes i stort sett 20 i allmänna ordalag.

Det är en ganska ytlig rapport. I går såg jag i ett TT-meddelande till min förvåning att samarbetsministrarna på ett möte i går samfällt konstaterade att rapporten är ett gott underlag för det fortsatta arbetet. Jag tycker att det var ett förhastat uttalande, och jag vill fråga den nordiska

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

samarbetsministern: Anser Mats Hellström att rapporten Nordisk nytta står i god överensstämmelse med den prioritering som vi t.ex. har gjort i Nordiska rådet av kulturfrågorna och av miljöfrågorna? Det är institutionerna på just de områdena som värderingsgruppen har nedvärderat.

Anf. 16 Statsrådet MATS HELLSTRÖM (s)

Fru talman! Denna arbetsgrupp, som innehåller representanter för samtliga nordiska länder och som har arbetat oberoende, har för första gången gått igenom alla de 47 institutioner som finns i det nordiska samarbetet. Många har funnits länge, och en del är nytillkomna, men de har aldrig varit föremål för en gemensam genomgång. Man har också – som jag tycker på ett bra sätt – definierat vad nordisk nytta är, huruvida just det faktum att de redovisas över den nordiska budgeten lägger till någonting när det gäller kompetens, profilering utåt, kostnadsänkning eller t.ex. en ökad efterfrågan.

När det gäller ungefär 20 av dessa institutioner har gruppen ansett att de har en hög nordisk nytta. Ungefär 8 anges ligga i ett mellanläge, och ca 20 av institutionerna bedöms ha en låg nordisk nytta. Det innebär inte att institutionerna i sig underkänns eller att de gör ett dåligt arbete, men man har inte i den här gruppen kunnat visa att de lägger till något nordiskt som gör att det är angeläget att de i fortsättningen finansieras över den nordiska budgeten.

Den process som nu vidtar är att institutionerna givetvis själva får kommentera rapporten och de bedömningar som har gjorts i den. Fackministerråden kommer att få göra sina bedömningar, och Nordiska rådet kommer förhoppningsvis att diskutera frågan i Kuopio. Tanken är vidare att vi de nordiska samarbetsministrarna när budgetarbetet för 1997 inleds skall göra vår samlade värdering av den rapport som Olof Johansson talar om, institutionernas egna svar, Nordiska rådets debatt i Kuopio och de nordiska ministerrådets synpunkter.

Jag vill tillägga att jag tror att det är viktigt att institutioner som har funnits så länge och aldrig varit föremål för en gemensam bedömning nu också själva får både möjligheten och ansvaret att mera ordentligt och systematiskt gå igenom vad de gör som är speciellt nordiskt viktigt. Jag hoppas och tror att rapporten inleder en process som gör det nordiska samarbetet både mer koncentrerat och mer slagkraftigt.

Anf. 17 OLOF JOHANSSON (c)

Fru talman! Det är naturligtvis bra att utvärdera, men det är också viktigt att lyssna på de politiska signaler som enhälligt har givits i Nordiska rådet. Jag noterar att betygen i den här utvärderingen är låga på kulturella institutioner och över huvud taget på alla institutioner som hanterar mjuka värden. Det är de som förs till den lägsta nivån i bedömningen. Det står inte i överensstämmelse med vad Nordiska rådet har sagt i sin bedömning av vad som är viktigt i det sammanhanget.

Dessutom råkar en bieffekt vara att fyra av de institutioner som vi har kvar i Sverige anses vara lågt värderade. Det betyder väl att vi i

fortsättningen inte kommer att ha kvar några nordiska institutioner i Sverige.

Prot. 1995/96:11
19 oktober

Anf. 18 Statsrådet MATS HELLSTRÖM (s)

Fru talman! De kriterier som gruppen har arbetat med har inte haft som utgångspunkt vare sig vilka sektorer det handlar om – om det gäller ekonomi, miljö eller kultur – eller i vilka länder institutionerna ligger. Man har tillämpat de kriterier som jag nämnde, t.ex.: Tillför de kompetens, ökar de efterfrågan, ger de en profilering utåt, är de kostnadsbefrämjande för länderna? Det är generella kriterier som inte har ett dugg att göra med om det sedan gäller kulturfrågor, transportfrågor e.d.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Jag vidhåller att den process som har inletts är viktig. Jag tror att det är bra för institutionerna själva att gå igenom sina målsättningar, och jag ser fram emot en debatt med Olof Johansson om detta också i Kuopio.

Inkorporering av FN:s barnkonvention i svensk lagstiftning

Anf. 19 RAGNHILD POHANKA (mp)

Fru talman! Med anledning av de upprepade avvisningarna av Monica Barrantes och hennes ettåriga dotter Evelyn vill jag ställa en fråga till statsminister Ingvar Carlsson.

Nu är avvisningen åtminstone tillfälligt upphävd, men det är troligt att det aldrig hade skett om det inte funnits ett så massivt stöd från olika svenska grupper, bl.a. journalister. Det finns flera liknande fall. Ett gäller den filippinska familj med tre barn som har bott i Sverige i minst åtta år och arbetat på ambassad.

Är statsministern beredd att arbeta för att barnkonventionen inkorporeras med eller transformeras till svensk lag?

Anf. 20 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Det är självklart att vi, i och med att vi inte bara har skrivit under barnkonventionen utan arbetat aktivt för barnens rättigheter, i våra olika lagar och regler och i vår handläggning skall följa barnkonventionen och handla i dess anda.

När det gäller detta enskilda fall vill jag säga att regeringen, i och med den lag som antogs mellan 1991 och 1994, inte har rätt att begära in ett ärende. Det är om Utlänningsnämnden överlämnar ärenden till regeringen som vi kan fatta beslut.

Jag gör emellertid den bedömningen att det nu inte kommer att äga rum någon avvisning. Det har vi fått besked om. Det skulle förvåna mig mycket om mamman och flickan inte fick det tillfälle att komma varandra närmare under sakkunnig och professionell ledning som kommer att behövas. Men visst har ärendet kommit att dra ut på tiden på ett sätt som var olyckligt.

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 21 RAGNHILD POHANKA (mp)

Fru talman! Sådana här fall belyser hur viktigt det är att även Utlänningsnämnden tar till sig innehållet i barnkonventionen. Jag har läst avvisningsbeslut där man inte har tagit hänsyn till barnkonventionen ett antal gånger. När ett land har skrivit under skall väl alla myndigheter ta till sig andemeningen i konventionen?

Därför menar jag att det är nödvändigt att på något sätt transformera in konventionen i lagen, så att den följs. Är det också statsministerns åsikt att den skall komma in i lag?

Anf. 22 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Jag har redan svarat på frågan. Enligt min uppfattning ger lagen möjligheter att handla på ett sätt som står i överensstämmelse med barnkonventionen. Men varken jag som statsminister eller regeringen kan föreskriva hur nämnden skall besluta i enskilda ärenden. Vi kan inte ens, vilket i och för sig är ganska ovanligt, begära in ett ärende för beslut i regeringen med den lag som nu gäller.

Skall man göra något radikalt åt det problem som vi här diskuterar skall man ändra på den lagen.

Anf. 23 RAGNHILD POHANKA (mp)

Fru talman! Jag anser inte att man behöver ändra på den lagen, utan man skall arbeta för att konventionen kommer in i svensk lag. Då kommer även Utlänningsnämnden att följa den, och då behöver inte regeringen önska att den kunde ta upp enskilda fall.

Mordechai Vanunu

Anf. 24 PER LAGER (mp)

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till utrikesminister Lena Hjelm-Wallén.

Det är nu nio år sedan teknikern Mordechai Vanunu kidnappades och dömdes för att han avslöjat Israels hemliga förberedelse för eventuell kärnvapentillverkning i kärnanläggningen Dimona. Han dömdes bakom lyckta dörrar för spioneri, förräderi och avslöjande av statshemligheter. Straffet blev 18 år i en isoleringscell på två gånger tre meter.

Sedan har bl.a. Nobelpristagare protesterat. Amnesty har betecknat det som ett grymt, omänskligt och förnedrande straff. Även Europaparlamentet har i tre resolutioner protesterat mot behandlingen, men han sitter fortfarande där han sitter, och han har nio år kvar på två gånger tre meter.

Vad tänker den svenska regeringen göra för att påverka hans frigivning?

Anf. 25 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)

Fru talman! I vissa ärenden måste man erkänna att andra regeringar inte kan göra särskilt mycket, t.ex. när det gäller ett fall som har lagförts och där fängelsedomerna verkställs i ett annat land.

Jag vet att många har protesterat. Jag kan inte ärendet i detalj och kan därför inte säga att vi har möjlighet att göra si eller så. Det måste vi i så fall undersöka ytterligare. Jag tror inte att vi har särskilt stora möjligheter att göra mycket.

Anf. 26 PER LAGER (mp)

Fru talman! Jag tror att varje chans till påtryckning och varje försök att få Vanunu fri måste betraktas som något slags medmänsklig skyldighet. Därför tycker jag att även Sverige skall göra ett försök – eller flera försök – att påverka situationen. Även om chanserna att lyckas är små måste man visa sin vilja.

Jag tackar för svaret.

Tillgång till sekretessbelagt material

Anf. 27 HÅKAN HOLMBERG (fp)

Fru talman! Jag har en fråga om sekretess hos Säkerhetspolisen som har en sådan principiell vikt att jag vill ställa den till statsministern.

Sedan en tid tillbaka har pressombudsmannen, Pär-Arne Jigenius, begärt tillstånd att få ta del av personakter som kan finnas hos Säkerhetspolisen angående Torgny Segerstedt, Handelstidningens chefredaktör under kriget. Beskedet från säpo har varit att absolut och som det verkar evig sekretess råder.

Rättschefen på Justitiedepartementet har uppmanat Jigenius att skriva till regeringen och begära dispens, men samtidigt markerat att någon sådan dispensmöjlighet egentligen inte finns.

Medan man i andra länder gör sitt bästa att kasta ljus över den tidens politiska händelser beläggs alltså i Sverige arkivmaterial om landets då främste publicist och antinazist och om en dagstidning med central politisk roll med absolut politisk sekretess.

Mot den bakgrunden vill jag fråga statsministern: Är detta verkligen rimligt? Vilka åtgärder är statsministern beredd att vidta för att kvalificerade forskare och andra seriösa personer skall få tillgång till historiskt arkivmaterial av detta slag?

Anf. 28 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Det är en fråga som skulle ha ställts till justitieministern. Jag har inte förvarnats om den. Hade det skett hade jag kunnat begära en föredragning. Jag har inte fått det, och därför vill jag återkomma när jag haft tillfälle att gå igenom ärendet.

Datorer i hemmen

Anf. 29 MARTIN NILSSON (s)

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till samordningsminister Jan Nygren med anledning av en undersökning som publicerades av Landsorganisationen tidigare i veckan om innehav av datorer och in-

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

formationsteknik i hemmen. Den visade att det finns en ganska stor skillnad mellan olika grupper – mellan LO-grupper och SACO-medlemmar eller akademikergrupper – när det gäller möjligheten att ha datorer i hemmet och därigenom också för barn och ungdomar att lära sig denna teknik.

Jag skulle vilja veta vilka diskussioner regeringen och regeringens IT-kommission för med anledning av detta. Avser man att komma till riksdagen, och i så fall när, med förslag om konkreta åtgärder för att minska de klassklyftor som kan uppstå med anledning av det differentierade innehavet av datorer och informationsteknik i hemmet?

Anf. 30 Statsrådet JAN NYGREN (s)

Fru talman! IT-kommissionen har i en liknande undersökning, gjord av SCB, konstaterat ungefär detsamma och har naturligtvis även tidigare, utan denna formella kunskap, kunnat ana sig till att det faktiskt förhåller sig på det vis som LO:s utredning mycket påtagligt visar.

Vi har i regeringen bestämt oss för att i januari gå till riksdagen med en proposition i IT-frågan. Vi skall försöka att åstadkomma ett nationell dokument i IT-frågan.

Tidigare har vi haft ett dokument som heter Vingar åt vår förmåga, som den tidigare IT-kommissionen presenterade. Det var dock inte förankrat vare sig i regering eller i riksdag.

Därför gör vi nu en egentlig genomgång i departementen i dessa frågor. Det är klart att Utbildningsdepartementet har en central roll. Vi tror väl kanske inte att vi kan hitta en unik formel för att förse varje enskild ung människa i detta land med en dator. Däremot är skolans ansvar självfallet mycket stort. Det innebär också att kommunerna måste känna trycket på sig för att åstadkomma vettig undervisning i skolan.

Allt detta menar vi att riksdagen skall få en möjlighet att diskutera under våren genom att regeringen återkommer med ett förhoppningsvis fullödigt dokument avseende IT-frågan.

Positiv särbehandling

Anf. 31 INGBRITT IRHAMMAR (c)

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till Ingvar Carlsson.

Mot bakgrund av att det i regeringsförklaringen påtalades att jämställdhet skulle vara en första rangens politisk fråga för regeringen är det uppseendeväckande med den EU-dom som har kommit från EU-domstolen och som förbjuder positiv särbehandling av kvinnor vid tillsättning av tjänster.

Sverige har skrivit under en FN-konvention som tillåter positiv särbehandling. Även om det kanske inte alls är det mest lämpliga eller ens en gång det mest önskvärda att använda positiv särbehandling för att förbättra jämställdhetsarbetet är ändå min fråga till statsministern: Vilken konvention eller vilken dom skall regeringen rätta sig efter? Vad kommer att gälla?

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 32 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Denna dom har kommit så nyligen att det inte har varit möjligt att mer än mycket översiktligt analysera den. Den gäller tysk lagstiftning och ett tyskt beslut.

Det troliga är att den inte skulle komma att tillämpas på det förslag som vårt utbildningsdepartement har arbetat med, nämligen att inrätta en viss grupp nya professurer som skulle vara öppna för kvinnor. Jag hörde i radion rättschefen i Utbildningsdepartementet göra den bedömningen.

Vi skall analysera detta ytterligare. Om det visar sig att detta är en lagstiftning som vi tycker får felaktiga konsekvenser, får vi ta upp frågan och ändra på det. Vi tycker att jämställdhetsfrågan är viktig för oss, men inte bara för oss utan också för Europa.

Möjligen kan det också ha en positiv effekt att vid vårt toppmöte i Cannes fick jag i vårt dokument från regeringscheferna igenom två skrivningar där det särskilt uttalas både när det gäller arbetsmarknadspolitik och EU som organisation att man skall verka för jämställdhet. Möjligen hade inte domstolen det med sig vid sin bedömning när den fastställde den dom som nu är aktuell.

Anf. 33 INGBRITT IRHAMMAR (c)

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret. Jag hade annars ett litet tips som kanske kunde följa med i det fortsatta arbetet.

Såvitt jag förstår står det i domen att det inte automatiskt skall gälla positiv särbehandling. Men genom att se över kompetensregler och bedömningar kan man ju alltid göra personlig bedömning, vilket innebär att det inte är en automatisk bedömning. På det sättet skulle man kunna komma runt EU-domen.

Anf. 34 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Jag kan lova kammarens ledamöter att vi kommer att studera den här domen mycket noggrant och se om den i något avseende rör det vi anser vara viktiga områden och frågor som vi vill driva. Är det fråga om detta kommer vi att pragmatiskt pröva olika möjligheter att se till att vi kan fortsätta arbetet för jämställdhet.

Åtgärder mot rasism

Anf. 35 KARL-ERIK PERSSON (v)

Fru talman! Jag har en fråga till statsministern angående regeringsförklaringen. Jag delar uppfattningen att vi inte kommer att vika undan en tum för rasismen och låta den få fotfäste i detta land.

Frågan är om det räcker att vi skall vänta till Invandrapolitiska kommittén kommer med sitt betänkande nästa år eller om det kanske är dags att regeringen går litet grand före. Som det ser ut i dag upprättar nynazisterna dödslistor. Man misshandlar eller tar död på homosexuella. Detta sprids på ett skrämmande sätt i landet.

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Vi måste se till att statsministerns ord i regeringsförklaring inte blir tomma ord. Det är mycket bra det som står. Men är det kanske inte dags att gå vidare med någon typ av lagstiftning, eller att vi allihop på något annat sätt kan möta rasisterna ute i landet?

Anf. 36 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Jag delar naturligtvis helt Karl-Erik Perssons uppfattning i sakfrågan. Jag tycker inte heller att vi skall vänta på formella regeringsförslag, hur viktiga de än är. Det arbete som bedrivs i kommittén tror jag blir utomordentligt värdefullt.

Jag kommer om en timme att hålla tal på Utrikespolitiska institutet där jag kommer att ta upp de exempel som Karl-Erik Persson nämnde för att i det sammanhanget visa och markera att detta är förhållanden i Sverige som inte bara är olyckliga utan mycket skrämmande och beklämmande.

Vi bör alla ledamöter av denna riksdag, organisationer och folkkrörelser markera vår ståndpunkt, ta diskussion och påverka attityder. Vi skall absolut inte sitta och vänta på utredningsförslag och propositioner. De kan ta större grepp och ytterligare initiativ. Men under tiden måste vi reagera så kraftfullt vi kan. Karl-Erik Persson och jag är helt överens om detta.

OS i Stockholm

Anf. 37 BARBRO WESTERHOLM (fp)

Fru talman! Jag har en fråga till statsministern. OS i Östersund fick statsgaranti. Hur blir det med en sådan garanti för OS i Stockholm? Orsaken till att jag frågar är att det finns andra behov. Jag kanske ställer min fråga till fel minister.

Det har kommit mycket alarmerande rapporter om äldreomsorgen i Stockholm, inte minst är vården i livets slutskede eftersatt. Vi tycker att det är angelägnare än OS i Stockholm. Därför vill jag veta: Kommer det statliga pengar till OS i Stockholm eller kommer det inte?

Anf. 38 Civilminister MARITA ULVSKOG (s)

Fru talman! Nu har vi mig veterligt ännu inte fått in någon ansökan om statliga garantier för ett OS-arrangemang i Stockholm. När vi väl får det kommer den att nagelfaras på samma vis som alla andra ansökningar av detta slag. Vi kommer från regeringskansliets sida att mycket noga gå igenom de ekonomiska konsekvenserna av ett sådant åtagande.

Vi kommer dessutom att skicka ut förslaget från Stockholms kommun på en bred remiss under flera månader. Alla som känner sig kallade kommer att ha möjlighet att lämna synpunkter. Sedan kommer regeringen att ta ställning under mars månad innan frågan överlämnas till riksdagen för slutligt avgörande.

Det kommer att ske en mycket noggrann och minutös genomgång av ett OS-arrangemangs eventuella fördelar och eventuella nackdelar.

Det kommer även att vägas mot den typ av samhällsättaganden som Barbro Westerholm här redogör för.

Prot. 1995/96:11
19 oktober

Anf. 39 BARBRO WESTERHOLM (fp)

Fru talman! Då skall jag inte fortsätta att fråga. Jag vill bara säga att det låter som att de äldres behov kommer att vägas in i detta. Tack.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Kärnvapensprängningar i franska Polynesien

Anf. 40 EVA GOËS (mp)

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsministern, eftersom jag tycker att den har en så hög dignitet. Det handlar om franska Polynesien och kärnvapensprängningarna där.

I våras var jag på icke-spridningsavtalets konferens i New York. Det underströks där att artikel 6 skulle man speciellt lägga manken till för att hålla. Det gäller avrustning av kärnvapen.

Jag vet att statsministern nu skall till FN. Det är 50-årsdagen. Hiroshimabomben har vi inte glömt, och inte heller bombningen av Nagasaki. Det övergrepp som sker i franska Polynesien från Frankrikes håll är inte värdigt en demokrati.

I veckan har det varit en hearing i Europaparlamentet där man bl.a. har kommit fram till att sprängningarna är farliga. Sprickorna i Mururoa och Fangatofa kan orsaka att hela ön rämnar. Det är också farligt för hälsa och miljö, osv.

Jag undrar om statsministern är beredd att ta upp frågan om franska Polynesien på FN:s dagordning.

Anf. 41 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Jag har faktiskt inte så stort inflytande som en del ledamöter av kammaren tycks tro. Det viktiga är inte att jag inte kan ta upp frågan på FN:s dagordning.

Omedelbart efter det att det kom information om att man skulle starta en ny fransk provserie har jag mycket klart som svensk statsminister uttalat vad jag tycker i denna fråga. Det har blivit så klart uppfattat i Paris att jag inte ens för närvarande var välkommen att fullfölja ett besök. Det är ingen tvekan om att man vet både vad den svenska regeringen och, vågar jag också säga, en stor del av den svenska opinionen tycker i denna fråga.

Anf. 42 EVA GOËS (mp)

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag vet att danska politiker kommer att trycka på sin regeringschef. Det är därför jag agerar här. Jag hoppas att regeringscheferna tillsammans kan utöva påtryckning inom FN.

Jag förstår mycket väl att också utrikesministern har frågan på sitt bord. Men det gäller här att agera internationellt. Jag vet att statsministern har mycket goda förbindelser med FN och tidigare har arbetat i

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

nära kontakt med FN. Det är därför jag vänder mig till statsministern. Vad kan statsministern göra för att ytterligare understryka detta?

Anf. 43 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Jag är ganska säker på att frågan på något sätt kommer upp inom FN-systemet. Jag skall ju åka till FN i natt. Jag skall efterhöra med vår ambassadör vilka aktiviteter som pågår. Jag är ganska säker på att Sverige kommer att delta på något sätt i detta.

Jag kommer alltså att kunna informera mig bättre under morgondagen.

Folkomröstning i EMU

Anf. 44 HELENA NILSSON (c)

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsminister Ingvar Carlsson. I en tidningsartikel i Aktuellt i politiken skriver statsministern att han inte utesluter en folkomröstning efter regeringskonferensen i EU. Detta är avhängigt om förhandlingsresultatet innebär stora förändringar i beslutsförfarandet inom EU.

Jag välkomnar denna ståndpunkt, men jag vill också ställa en fråga. Är statsministern beredd att också inför beslutet i den svenska riksdagen om vårt eventuella inträde i EMU inte utesluta en rådgivande folkomröstning?

Anf. 45 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! När det gäller EMU har jag den bestämda uppfattningen att det skulle vara mycket olyckligt att låsa Sverige som nation för vare sig den ena eller den andra vägen. Jag tycker att det är en oerhört viktig men mycket svårbedömd fråga. Nationalekonomer, politiker och olika tidningar, relativt oberoende av partifärg, drar olika slutsatser av detta.

Jag tycker alltså att det är en mycket klok uppfattning som vi har kommit fram, nämligen att frågan inte skall avgöras förrän vi har ett så bra faktaunderlag som möjligt. I förhandlingarna har vi klargjort att det är Sveriges riksdag som fattar det här beslutet. Det måste formellt vara så.

Jag är beredd att i ett annat sammanhang, när vi har mer tid till vårt förfogande, utveckla min syn på folkomröstningar. Jag tror definitivt inte att vi skall använda folkomröstningar i ett stort antal fall och därmed i grunden ändra svensk demokrati. Jag anser fortfarande att det skall ske i undantagsfall. Jag vill gärna återkomma till om och när de skall äga rum. Men det skall självfallet handla om en mycket stor och avgörande förändring i EU:s hittillsvarande arbete, organisation och uppläggning.

Anf. 46 HELENA NILSSON (c)

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret. Jag delar också uppfattningen att det är en oerhört svårbedömd fråga och att det behövs

lång tid för att diskutera den, inte minst bland den breda allmänheten, för att vi skall kunna känna oss beredda att fatta beslut i denna fråga. Men det är också viktigt att vi får råd från svenska folket när vi skall fatta detta beslut i Sveriges riksdag.

Vi vet redan nu att det kommer stora förändringar i beslutsförfarandet. Det är därför som jag skulle ha önskat att vi hade fått svaret att en folkomröstning inte kan uteslutas.

Men jag välkomnar också att vi kan ha en diskussion om folkomröstningar vid ett annat tillfälle.

Anf. 47 ANDRE VICE TALMANNEN

Jag vill påminna ledamöterna om att det skall utmyнна i en fråga när ni får möjlighet att yttra er.

Regionala effekter av besparingar i den offentliga sektorn

Anf. 48 KRISTINA ZAKRISSON (s)

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till samordningsminister Jan Nygren.

Under senare år har vi i skogslänen upplevt att företag och också statlig verksamhet flyttar verksamheten till storstadsregionerna. Detta är vi mycket bekymrade över. I Kiruna har vi t.ex. ett företag som sköter SPAR-registret. Det företaget byggde upp sin verksamhet med hjälp av statliga medel. Nu finns det farhågor om att man tänker flytta verksamheten till Stockholm. Detta är bara ett exempel.

När man gör besparingar inom den offentliga sektorn drabbas ju glesbygden också hårt. Nu undrar jag om det är så inom regeringen att statsråden har en samsyn när man vidtar åtgärder i de olika departementen. Kollar man med varandra så att det inte drabbar en ort speciellt hårt? Följer man utvecklingen, och kommer man att göra något åt detta?

Anf. 49 Statsrådet JAN NYGREN (s)

Fru talman! Jag delar den oro som jag kan läsa mellan raderna att Kristina Zakrisson gör sig till tolk för.

Vi ser ute i landet tendenser till att gamla tidigare riksdagsbeslut om utlokaliseringar rivs upp bakvägen, om jag får uttrycka det så. Det har bl.a. att göra med den nya styrform som riksdagen har beslutat om avseende regeringens förhållande till myndigheterna, dvs. att deras möjligheter att själva bestämma över sin budget, sina lokaler och delvis även sin lokalisering har ökat.

I grund och botten är det något som jag tycker är positivt. Men i takt med att besparingsdiskussionerna har övergått från diskussioner till hårda besparingar har det fått konsekvenser av den art som Kristina Zakrisson beskriver.

Vi har då valt att via Arbetsmarknadsdepartementet göra en snabb översyn för att se vad det är som faktiskt har hänt med ledning av dessa signaler. Det betyder alltså att arbetsmarknadsminister Anders Sund-

Prot. 1995/96:11

19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

ström ansvarar för översynen. Vi hoppas att den kan vara klar relativt snabbt och att vi därefter kan dra slutsatser, vilka det exakt blir återstår att se. Jag vill gärna understryka att vi är medvetna om problemet.

Anf. 50 KRISTINA ZAKRISSON (s)

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag är också medveten om att lönsamhetskraven gör att man koncentrerar verksamheten, vilket ofta är negativt för glesbygden.

Jag önskar också att man följer upp när företag får statliga medel – det behöver inte bara vara statliga verk – för att bygga upp en verksamhet och gör en utvärdering för att se att man efter ett par år inte lägger ner företaget. Om man har fått positiva effekter av att man har köpt in saker till verksamhet skall man inte bara kunna leva på det ett tag. Jag skulle gärna se att man utvärderar detta också.

Förberedelser för regeringskonferensen om EU

Anf. 51 BENGT HURTIG (v)

Fru talman! När Maastrichtfördraget genomdrevs skedde det på ett sätt som senare har utsatts för hård kritik inom unionen. Nu säger man att folkopinionen och de nationella parlamenten skall involveras ordentligt i diskussionen och förberedelserna inför regeringskonferensen.

Jag vill ställa en fråga till Mats Hellström. Den skrivelse som skall ligga till grund för regeringens agerande vid regeringskonferensen kommer inte förrän i december. Det betyder att motionstiden kanske kommer att löpa in på nästa år. I alla fall kommer debatt och beslut i riksdagen med anledning av skrivelsen att ske en bit in på år 1996. Då har regeringen naturligtvis kommit ganska långt i sina förberedelser av vad man skall säga på regeringskonferensen. Finns det inte risk för att även det här parlamentet kommer att känna sig överkört i den här frågan?

Anf. 52 Statsrådet MATS HELLSTRÖM (s)

Fru talman! Regeringen har tagit initiativ på flera olika sätt för att främja en debatt kring regeringskonferensen. Vi har tillsatt en parlamentariskt kommitté, där alla riksdagens partier är företrädde och där Björn von Sydow som sitter här är ordförande, som skall stimulera en debatt med utfrågningar, debattskrifter och mycket annat. Det känner säkert kammaren väl till.

Detta har vi gjort för att underlätta förutsättningarna för en debatt i ett land som är ny medlem. Vi har inte något nationellt minne av debatter, vilket de gamla medlemmarna har sedan tidigare regeringskonferenser.

Dessutom har vi satt i gång ett fortlöpande samråd mellan regeringen och riksdagens EU-nämnd. Inom den ramen har vi samrått fortlöpande både inför den skrift om utgångspunkter för regeringskonferensen som vi gav ut i somras och inför det initiativ som vår representant i reflexionsgruppen, Gunnar Lund, har tagit om sysselsättningspolitiken.

Vi kommer att fortsätta att samråda inför de ståndpunkter som den svenska regeringen sedan skall lägga fram inför regeringskonferensen.

Riksdagens EU-nämnd är det permanenta samrådsorganet för regeringen. Där kommer vi att lägga fram alla de förslag till positioner som vi vill samråda kring för att sedan kunna lägga fram vid konferensen.

Därutöver har det initierats debatter här i kammaren ett antal gånger – och jag hoppas att det blir flera sådana – där vi diskuterar mellan partierna om EU-politikens uppläggning.

Sedan kommer vi med en skrivelse, men den är inte framskjuten. Riksdagen har begärt att det skall komma en skrivelse i höst, och det kommer det också att göra. Den skall såvitt jag förstår behandlas av utrikesutskottet. Riksdagen får naturligtvis noga väga in vilken typ av synpunkter man ger i det utskottsbetänkandet i förhållande till det fortlöpande samråd som regeringen parallellt har med riksdagens EU-nämnd.

Detta är en sak för riksdagen att bestämma, inte för regeringen.

Skrivelsen kommer rimligen att i god tid inför regeringskonferensen kunna behandlas av riksdagen. Där ser jag inget som helst problem. Men framför allt är det den pågående och fortlöpande dialogen med EU-nämnden som möjliggör för oss att kontinuerligt få ett återflöde av synpunkter.

Anf. 53 BENGT HURTIG (v)

Fru talman! Kan jag tolka Mats Hellströms svar så, att regeringen inte kommer att lägga fast någon speciell linje i någon sakfråga innan riksdagen behandlat skrivelsen?

Anf. 54 Statsrådet MATS HELLSTRÖM (s)

Fru talman! Vi kommer fortlöpande att med riksdagens EU-nämnd diskutera uppläggningsen av förhandlingarna. Men jag utgår från – men detta är riksdagens sak – att riksdagen icke avser att frångå normala konstitutionella principer och i ett svar på regeringens skrivelse binda regeringen vid ett visst förhandlingsmandat. I så fall skulle varje fortsättning på förhandlingen innebära att hela riksdagen återinkallas för att ändra regeringens mandat.

Jag utgår från att riksdagen med klokt omdöme gör en avvägning mellan vad som hör hemma i EU-nämnden, regeringens samrådsorgan för positioner, och de synpunkter – principiella, utgår jag från, och vägledande för förhandlingarna – som man avser att avge i utrikesutskottets betänkande.

FN:s ekonomiska situation

Anf. 55 JAN BERGQVIST (s)

Fru talman! USA hotar att kraftigt skära ner sina bidrag till världssamfundets arbete för fred och social utveckling. Risker är stora att USA drar med sig flera andra länder när det gäller att minska sina insatser.

Prot. 1995/96:11

19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Jag utgår från att detta kommer att intensivt diskuteras i samband med FN:s 50-årsjubileum som Ingvar Carlsson snart är på väg till för att delta i. Jag skulle ändå vilja be statsministern att kommentera FN:s ekonomiska situation. Vad kan Sverige och andra länder göra för att reda upp FN:s ekonomiska kris?

Anf. 56 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Det är ett mycket trist inslag i FN:s situation i dag att t.o.m. medlemmar av säkerhetsrådet inte betalar sina avgifter i tid och dessutom släpar efter och har stora skulder till Förenta nationerna. Det är, tyvärr, bara en liten minoritet av länderna som betalar sina medlemsavgifter i tid. Detta är den viktigaste förklaringen till den ekonomiska kris som FN har.

Jag tycker att det är dubbelmoral att man från ett och samma land kan kritisera Förenta nationerna för att inte göra tillräckligt, samtidigt som man inte ens har betalat in sin egen medlemsavgift. Vi kommer naturligtvis att arbeta för en helt annan betalningsmoral.

Utrikesminister Lena Hjelm-Wallén och jag arbetar mycket med det här, och vi har nått en betydande framgång på senare tid. Vi har kommit överens med en annan medlem av säkerhetsrådet som har en mera positiv syn på detta, nämligen Storbritannien. Tillsammans skall vi försöka driva frågan om en bättre betalningsmoral.

I den kommission om FN som jag lett tar vi upp frågan och lägger fram olika förslag, inte bara om en bättre betalningsmoral utan också om kompletterande finansieringsmedel – jag hinner inte här gå in på dem – för att stärka FN:s ekonomi och för att klara t.ex. fredsbevarande verksamhet.

Om medlemsländerna inte är beredda att göra de här insatserna tycker jag att man skall sluta klaga på FN och i stället konstatera att man själv inte orkar med det grundläggande egna ansvaret. Jag hoppas emellertid att 50-årsjubileet kan vara en nystart på detta och att det går att inte bara i detta avseende utan också i andra avseenden förstärka FN.

Jag kommer att sammanträffa med 15 andra regeringschefer. Vi skall tillsammans försöka ta ett gemensamt ansvar både på den här punkten och i andra avseenden för att få i gång en process för ett starkare och mera demokratiskt Förenta nationerna.

Fastighetsbeskattningen

Anf. 57 ELISABETH FLEETWOOD (m)

Fru talman! Den 1 januari höjs taxeringsvärdena på våra fastigheter. Den 1 januari höjs fastighetsskatten från 1,5 till 1,7 %. Den 1 januari börjar man med ett nytt system – fastighetsvärdena höjs varje år.

Många människor kommer enligt uppgift att tvingas lämna sina fastigheter/hem. Särskilt i storstadsområden och i attraktiva skärgårdsområden kommer detta att bli den tragiska konsekvensen.

Mot den bakgrunden ber jag att till statsministern få ställa följande två frågor:

1. Vilken effekt tror statsministern att det här kommer att få för den fortsatta utvecklingen av fastighetsvärdena – kan det bli så att de sjunker och kan det bli så att vi får lov att genomföra en sänkning av fastighetsvärdena inom en ganska kort tid?

2. Vilket råd har statsministern, och denna fråga lägger jag kanske ännu större vikt vid, att ge framför allt alla dem med små och medelstora inkomster som i dag känner hotet över sig att behöva lämna sina hem på grund av mycket höga kostnader och taxeringsvärden samt på grund av att också förmögenhetsskatten blir en tung börda på dessa människors fastigheter/hem?

Anf. 58 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Det är naturligtvis väldigt svårt att uttala sig om fastighetsvärden. Men med de räntor som blev följderna av en borgerlig politik kunde vi ju se att fastighetsvärdena sjönk mycket kraftigt. Lägger man på en skatt finns självklart risken att det kan påverka fastighetsvärdena något, men inte tillnärmelsevis den positiva effekt som vi nu får genom att räntan på ett halvår har sjunkit med över 2 %. Det har en mycket större effekt, Elisabeth Fleetwood! Därför kan jag säga att fastighetsägarna led ganska ordentligt under den politik som Moderaterna drev fram 1991–1994. Däremot kan man se mer optimistiskt på tillvaron nu.

Tyvärr är det så att vi när vi har jättelika budgetunderskott måste rätta till det. Vi kan inte hålla på och låna vare sig till det här området eller till andra områden, utan vi måste göra rätt för oss. Det har smärtat mig oerhört mycket att vi har tvingats sänka ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen och att vi har tvingats sänka barnbidragen. Då kan vi inte säga att vi inte skall fullfölja vad som egentligen är en gammal upplagd princip för beskattningen av fastigheter.

Det är väldigt lätt att på en punkt säga: Ja, vi skall sanera Sveriges statsfinanser, men inte på det här området. Om man resonerar på det sättet, Elisabeth Fleetwood, kan man inte ta ansvaret för ett land. Jag är beredd att ta ansvaret för ett land, inklusive fastighetsskatten.

Anf. 59 ELISABETH FLEETWOOD (m)

Fru talman! Detta svar var inte oväntat, statsministern! Vi får alltid samma svar, nämligen att vi koncentrerar oss på ett litet område.

Vi i Moderata samlingspartiet har sett en utveckling där vi i framtiden kan avveckla fastighetsskatten, vilken har en mycket negativ effekt på fastighetsbestånden totalt sett i vårt land. Risken finns ju att man inte har råd att reparera och underhålla, och då blir det också en nationalekonomisk förlust.

Jag hade hoppats att statsministern skulle ha ett mera konstruktivt svar i stället för att, som vanligt, hänvisa till den föregående regeringen. Men jag blev besviken den här gången också.

Prot. 1995/96:11

19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 60 Statsminister INGVAR CARLSSON (s)

Fru talman! Det var väldigt svårt att upptäcka frågan i Elisabeth Fleetwoods andra inlägg. Jag förstår det. Jag gav ju ett klart svar i mitt första inlägg.

Jag tror mycket väl att ni moderater skulle kunna tänka er att avveckla fastighetsskatten på samma sätt som ni avvecklat en rad andra skatter, vilket fick förödande konsekvenser för Sveriges ekonomi och drev upp jättehöga räntor. Det finns inget värre för en bostadsrättsinnehavare eller villaägare än de skyhöga räntor som blir följderna av moderat politik!

Avregleringen av elmarknaden

Anf. 61 RUNE BERGLUND (s)

Fru talman! Jag har en fråga till civilminister Marita Ulvskog.

Nästa vecka behandlar riksdagen frågan om avreglering av elmarknaden i Sverige. Har civilministern någon beredskap för att ta till vara de små enskilda konsumenternas intressen på en avreglerad elmarknad? Finns det några exempel från andra länder med en avreglerad elmarknad på hur man har löst frågan om de små konsumenternas intressen?

Anf. 62 Civilminister MARITA ULVSKOG (s)

Fru talman! Den omreglering av elmarknaden som förestår medför vissa nya problem för elkonsumenterna. Den avtalsvillkorlag som finns i dag kommer inte att täcka alla de behov som vanliga elkonsumenterna har i detta nya läge.

Nu kommer konsumentombudsmannen som just förhandlar med branschen att försöka tänja avtalsvillkorlagen så långt som möjligt så att konsumenterna skall ha ett rimligt skydd de första månaderna som de nya villkoren gäller. Men vi kommer att mycket snabbt tillsätta en utredning för att så snart som möjligt i vår kunna införa en elkonsumentlag som skyddar konsumenterna fullt ut när det gäller t.ex. leveransavbrott. Då skall man kunna få kompensation och ha möjlighet att begära skadestånd. Dessutom, och framförallt: Även i en situation när man inte har betalat sin elräkning skall man kunna få vissa leveranser av el.

Detta är en typ av regler som redan förekommer i t.ex. Finland. Vi kommer att snabbt arbeta fram någonting sådant även här hemma.

Den muntliga frågestunden var härmed avslutad.

Svar på fråga

3 § Svar på fråga 1995/96:32 om importen av finska ägg

Anf. 63 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Ann-Kristine Johansson har frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta för att lösa importen av finska statligt subventionerade ägg som säljs till låga priser på den svenska marknaden.

Den här regeringen vill sätta konsumenterna i centrum för livsmedelspolitiken. Vi vill ge konsumenterna billiga livsmedel men också säkra livsmedel som har hög kvalitet.

Ökad konkurrens är välkommen på den svenska livsmedelsmarknaden, så också inom äggsektorn, men det skall vara konkurrens på rimliga villkor.

I EU-förhandlingarna gavs Finland möjlighet att under en femårig övergångsperiod behålla ett nationellt stöd till sin äggproduktion. Under 1995 utgår ett stöd på drygt 4 kr/kg producerat ägg, vilket syftar till att kompensera de finska producenterna för prissänkningar efter EU-inträdet. Till följd av en dålig struktur i Finland med kraftig överproduktion har det finska äggpriset sjunkit ytterligare. Den kraftiga överproduktionen i kombination med ett nationellt stöd har resulterat i att det finska överskottet av ägg avsätts till mycket låga priser på den svenska marknaden och snedvrider konkurrensen mellan svenska och finska producenter. Vid underhandskontakter med EG-kommissionen har det emellertid kommit fram att det med största sannolikhet inte är möjligt att frånta Finland dess nationella stöd till äggproducenterna.

Vi vet att svenska äggproducenter under rimliga villkor kan konkurrera med finska äggproducenter på en öppen marknad. En prisskillnad mellan svenska och finska ägg motsvarande nivån på det nationella stödet, 4 kr/kg, är emellertid svår för de svenska producenterna att bemöta. Effekten blir oundvikligen en utslagning av svenska producenter och förlorade arbetstillfällen i Sverige.

Hur kan vi förhindra en utslagning av konkurrenskraftig svensk äggproduktion samtidigt som vi garanterar konsumenterna säkra och billiga livsmedel?

Sverige har EU:s hårdaste djurmiljöregler vad avser äggproduktion. Finland ställer t.ex. inte lika hårda krav vad avser utrymme i burar. Vi har även ett unikt hälsoläge beträffande vår salmonellasituation, som inte kan jämföras med de förhållanden som råder på kontinenten, där konsumenterna rekommenderas att inte äta löskokta ägg. Vi skall vara stolta över vår salmonellasituation och vår höga ambitionsnivå när det gäller djurmiljö. Det vore dock oärligt om vi inte samtidigt erkände att dessa höga krav också leder till högre produktionskostnader.

Vi vet att svenska konsumenter visar ett stort engagemang och intresse för djurmiljöfrågor. De vill veta hur maten är producerad. Det är därför viktigt att konsumenten ges möjlighet att erhålla information om hur äggen är producerade och var de är producerade.

Sverige ställer i dag krav på att importerade ägg skall vara märkta med ursprungsland samt att äggen är producerade i anläggningar som uppfyller kraven för salmonellakontroll. Det är viktigt att vi följer upp att dessa regler efterlevs. Vi kommer även att införa EU:s krav på att ägg skall saluföras till konsument inom 21 dagar efter värpdag. Finlands överskottshantering och utförsel av ägg leder till en något längre tid för hantering och distribuering av äggen, och i dag uppfyller inte importerade finska ägg ovanstående krav på färskhet.

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Utöver de krav som gäller i dag kan det emellertid finnas behov att ställa ytterligare krav på information, t.ex. om äggen är producerade enligt förhållanden som uppfyller svenska djurmiljökrav.

På basis av nuvarande och eventuella kommande krav på information måste vi överlåta till konsumenten att avgöra vilken produkt man önskar köpa.

Anf. 64 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)

Fru talman! Jag tackar jordbruksministern för svaret. Jag tycker att det är bra att jordbruksministern inser hur stort det här problemet är.

Det är bra med konkurrens, men den skall utövas på rimliga villkor, som ministern så riktigt påpekade. Jag har deltagit vid Svenska Äggs kontaktdagar under veckan, varvid bekymren och farhågorna på området diskuterades väldigt mycket. Man är bekymrad, eftersom en del av svensk äggproduktion är på väg att slås ut. Det är inte bra, för vi vet att konsumenterna vill ha svenska livsmedel, inklusive svenska ägg.

Jag undrar vad jordbruksministern gjort konkret för att förhindra denna utveckling.

Anf. 65 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Som jag sagt har vi haft underhandskontakter med kommissionen i Bryssel för att klara ut om man där anser att det som sker är i enlighet med EU:s regler om konkurrens på lika villkor. De besked som vi har fått är att eftersom nivån på de övergångsbestämmelser som införts i Finland inte överstiger nivån på det stöd som utbetalades före medlemskapet och eftersom det är fråga om övergångsregler för fem år, anser man att det inte går att göra något åt detta.

Man har kastat fram vissa idéer, t.ex. att vi skulle införa en speciell märkning av våra ägg. Vi håller på att undersöka om detta är möjligt. Jag har dessutom flera gånger varit i kontakt med den finska regeringen – både med den tidigare centerpartistiske jordbruksministern Pesälä och med den nuvarande opolitiske jordbruksministern Härmälä – och beskrivit läget. Man har då menat att jordbruksstödet i Finland allmänt kommer att minska och har påstått att situationen för Sveriges del därmed kommer att lätta.

Anf. 66 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)

Fru talman! Vi har i Sverige, som påpekas i svaret, EU:s starkaste djurskyddslagstiftning, och vi ställer också höga krav på näringen. Jordbruksministern har själv tillsammans med konsument- och djurskyddsorganisationerna infört omsorgsprogrammet, som täcker hela kedjan från producent till försäljning, och vi har vår starka salmonella-kontroll. Som ministern mycket riktigt påpekar leder detta till en dyrare produktion.

Finland har ett sämre djurskydd. Där får man t.ex. ha fyra höns per bur medan vi får ha bara tre. Det innebär att Finland kan producera äggen till en lägre kostnad. Jag undrar om det finns fler möjliga vägar att beträda än de redan nämnda.

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 67 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Det handlar också om att försöka påverka Finland. Jag kan inte i dag säga om det är möjligt att nå resultat. Visst har jag pratat med jordbruksministern där om skillnaderna i bursystemen, exempelvis, dvs. att de har fyra och att vi har tre hönor i varje bur. Han säger att det skulle kunna vara en väg att gå för dem. Han är också bekymrad över överskottet. De producerar 20–30 % mer än vad de själva konsumerar. Några riktigt klara besked är det väldigt svårt att få. Dessutom säger han att han själv är opolitisk därför att han har ett så väldigt svårt uppdrag, eftersom det handlar om att skära ned ganska kraftigt i de nationella stöden till jordbruket i Finland.

Vi kan inte kräva någonting av Finland, men vi kan trycka på. Den påtryckningen kan ske i kombination med att vi möjligen kan förfina och förbättra märkningen och i kombination med en opinionsbildning i Sverige. Jag håller med Ann-Kristine Johansson om att konsumenterna gärna vill köpa ägg som är producerade under bra villkor. Då får vi hjälpas åt att skapa opinion så att man inser skillnaden mellan svenskproducerade och finskproducerade ägg. Om man inser den skillnaden får man sedan själv välja.

Anf. 68 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)

Fru talman! Det är bra. Jag tror att det är viktigt att vi får ut mer information till konsumenterna om vad vår djurskyddslagstiftning handlar om och om vilken skillnaden är gentemot både Finland och övriga Europa. Det är viktigt att näring, politiker, konsumentrörelse och djurskyddsorganisationer samarbetar så att informationen går ut.

Det jordbruksministern svarade om att införa bestämmelser om att äggen måste säljas inom 21 dagar efter värpdagen tycker jag låter intressant och spännande. Det är viktigt att det inte fuskas och att vi har något slags kontroll.

Anf. 69 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)

Fru talman! Självfallet måste vi försöka ha en kontroll. Hur det exakt skall gå till kan jag inte svara på, för så långt har i varje fall inte jag tänkt.

Jag vill tillägga att det för konsumenterna är viktigt att vi fullföljer det beslut om att om några år avveckla bursystemet som riksdagen i ganska stor enighet har fattat.

Om försäljningen av finska billiga ägg fortsätter ser många det som en fara att den finska marknaden tar så mycket av vår marknad att vi inte orkar genomföra beslutet. Det är också en viktig information till konsumenterna. Jag tror att konsumenterna gärna vill att bursystemet avvecklas.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

4 § Meddelande om

svår på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 1995/96:6

Till riksdagen

Göte Jonsson har till mig ställt interpellation 1995/96:6 om en riksnorm rörande ekonomiskt bistånd.

På grund av att det ej fanns plats i riksdagen inom föreskriven tid kommer jag att besvara interpellationen fredagen den 10 november.

Stockholm den 13 oktober 1995

Ingela Thalén

Interpellation 1995/96:7

Till riksdagen

Beträffande interpellation 1995/96:7 framställd av Roy Ottosson angående flyktingar och barnkonventionen, får jag meddela att jag inte kan besvara denna inom föreskrivna fyra veckor. Skälet härtill är hög arbetsbelastning.

Jag ber därför att få besvara interpellationen fredagen den 17 november 1995.

Stockholm den 11 oktober 1995

Leif Blomberg

5 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

1995/96:32 Konventionen om temporär import (Istanbulkonventionen)

1995/96:48 Lagstiftning med anledning av den av Förenta nationerna inrättade tribunalen i Rwanda m.m.

1995/96:78 Ansvaret för fastighetsbildningsverksamheten, m.m.

Motioner

med anledning av skr. 1995/96:1 Utbytesverksamhet med rena sprutor till narkotikamissbrukare

1995/96:So1 av Eva Julin m.fl. (mp)

1995/96:So2 av Barbro Westerholm m.fl. (fp)

1995/96:So3 av Gun Hellsvik m.fl. (m)

med anledning av prop. 1995/96:2 Lag om byggande av järnväg

1995/96:T1 av Per Westerberg m.fl. (m)

1995/96:T2 av förste vice talman Anders Björck m.fl. (m)

1995/96:T3 av Roy Ottosson m.fl. (mp)

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

med anledning av prop. 1995/96:3 Postens finansiella tjänster
1995/96:N1 av Karin Falkmer m.fl. (m)
1995/96:N2 av Krister Örnfjäder (s)
1995/96:N3 av Lennart Beijer m.fl. (v)

med anledning av prop. 1995/96:6 Vidareutveckling av systemet med
miljöklasser för fordon m.m.
1995/96:Jo1 av Olle Lindström (m)
1995/96:Jo2 av Gudrun Lindvall m.fl. (mp)

med anledning av skr. 1995/96:7 Meddelande om kommande förslag
om ändringar i beskattningen av utländska kapitalförsäkringar
1995/96:Sk3 av Bo Lundgren m.fl. (m)

med anledning av prop. 1995/96:8 Ändringar i fiskelagen, m.m.
1995/96:Jo3 av Göte Jonsson m.fl. (m)

med anledning av prop. 1995/96:10 Års- och koncernredovisning
1995/96:L1 av Johan Lönnroth m.fl. (v)
1995/96:L2 av Bengt Harding Olson (fp)
1995/96:L3 av Rolf Dahlberg m.fl. (m)
1995/96:L4 av Yvonne Ruwaida (mp)

med anledning av prop. 1995/96:14 Fortsatt giltighet av 1952 års
tvångsmedelslag
1995/96:Ju2 av Kia Andreasson (mp)
1995/96:Ju3 av Alice Åström m.fl. (v)

med anledning av prop. 1995/96:18 Upphävande av lagen (1923:116)
om hundskatt
1995/96:Sk1 av Margareta Sandgren (s)
1995/96:Sk2 av Per Rosengren m.fl. (v)

med anledning av skr. 1995/96:20 1995 års redogörelse för företag
med statligt ägande
1995/96:N4 av Roy Ottosson m.fl. (mp)

med anledning av förs. 1995/96:RR4 Riksdagens revisorers förslag
angående Inlandsbanan
1995/96:T4 av Elisa Abascal Reyes m.fl. (mp)
1995/96:T5 av Tom Heyman och Ulla Löfgren (m)
1995/96:T6 av Rune Berglund och Leo Persson (s)
1995/96:T7 av Torsten Gavelin m.fl. (fp)
1995/96:T8 av Ulf Björklund m.fl. (kds)
1995/96:T9 av Elving Andersson m.fl. (c)

Prot. 1995/96:11
19 oktober

*Fel! Okänt
växelargument.*

6 § Anmälan om frågor

Anmäldes att följande frågor framställdes

den 18 oktober

1995/96:47 av *Karin Olsson* (s) till kommunikationsministern om pant på utranterade nödraketer

1995/96:48 av *Mats Odell* (kds) till finansministern om en ungdomsskattsedel

Frågorna redovisas i bilaga som fogas till riksdagens snabbprotokoll onsdagen den 25 oktober.

7 § Kammaren åtskildes kl. 15.44.

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

GUNNAR GRENFORS

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Prot. 1995/96:11
19 oktober

1 § Justering av protokoll	<i>Fel! Okänt växelargument.</i>	1
2 § Muntliga frågor till regeringen		1
<i>Användningen av kontokort i regeringskansliet</i>		
Anf. 1 DAN ERICSSON (kds)		1
Anf. 2 Statsminister INGVAR CARLSSON (s).....		1
Anf. 3 DAN ERICSSON (kds)		2
Anf. 4 Statsminister INGVAR CARLSSON (s).....		2
Anf. 5 DAN ERICSSON (kds)		2
Anf. 6 Statsminister INGVAR CARLSSON (s).....		3
Anf. 7 PER UNCKEL (m)		3
Anf. 8 Statsminister INGVAR CARLSSON (s).....		3
Anf. 9 PER UNCKEL (m)		4
Anf. 10 Statsminister INGVAR CARLSSON (s).....		4
Anf. 11 ANDRE VICE TALMANNEN		4
<i>Barnhem i Kina</i>		
Anf. 12 SONIA KARLSSON (s)		5
Anf. 13 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)		5
Anf. 14 SONIA KARLSSON (s)		5
<i>Nordiska institutioner</i>		
Anf. 15 OLOF JOHANSSON (c)		5
Anf. 16 Statsrådet MATS HELLSTRÖM (s).....		6
Anf. 17 OLOF JOHANSSON (c)		6
Anf. 18 Statsrådet MATS HELLSTRÖM (s).....		7
<i>Incorporering av FN:s barnkonvention i svensk lagstiftning</i>		
Anf. 19 RAGNHILD POHANKA (mp).....		7
Anf. 20 Statsminister INGVAR CARLSSON (s).....		7
Anf. 21 RAGNHILD POHANKA (mp).....		8
Anf. 22 Statsminister INGVAR CARLSSON (s).....		8
Anf. 23 RAGNHILD POHANKA (mp).....		8
<i>Mordechai Vanunu</i>		
Anf. 24 PER LAGER (mp)		8
Anf. 25 Utrikesminister LENA HJELM-WALLÉN (s)		8
Anf. 26 PER LAGER (mp)		9
<i>Tillgång till sekretessbelagt material</i>		
Anf. 27 HÅKAN HOLMBERG (fp).....		9
Anf. 28 Statsminister INGVAR CARLSSON (s).....		9
<i>Datorer i hemmen</i>		
Anf. 29 MARTIN NILSSON (s).....		9
Anf. 30 Statsrådet JAN NYGREN (s).....		10
<i>Positiv särbehandling</i>		
Anf. 31 INGBRITT IRHAMMAR (c).....		10
Anf. 32 Statsminister INGVAR CARLSSON (s).....		11

Prot. 1995/96:11
19 oktober

Anf. 33	INGBRITT IRHAMMAR (c)
Anf. 34	Statsminister INGVAR CARLSSON (s)
<i>Åtgärder mot rasism</i>		
Anf. 35	KARL-ERIK PERSSON (v)
Anf. 36	Statsminister INGVAR CARLSSON (s)
<i>OS i Stockholm</i>		
Anf. 37	BARBRO WESTERHOLM (fp)
Anf. 38	Civilminister MARITA ULVSKOG (s)
Anf. 39	BARBRO WESTERHOLM (fp)
<i>Kärnvapensprängningar i franska Polynesien</i>		
Anf. 40	EVA GOËS (mp)
Anf. 41	Statsminister INGVAR CARLSSON (s)
Anf. 42	EVA GOËS (mp)
Anf. 43	Statsminister INGVAR CARLSSON (s)
<i>Folkomröstning i EMU</i>		
Anf. 44	HELENA NILSSON (c)
Anf. 45	Statsminister INGVAR CARLSSON (s)
Anf. 46	HELENA NILSSON (c)
Anf. 47	ANDRE VICE TALMANNEN
<i>Regionala effekter av besparingar i den offentliga sektorn</i>		
Anf. 48	KRISTINA ZAKRISSON (s)
Anf. 49	Statsrådet JAN NYGREN (s)
Anf. 50	KRISTINA ZAKRISSON (s)
<i>Förberedelser för regeringskonferensen om EU</i>		
Anf. 51	BENGT HURTIG (v)
Anf. 52	Statsrådet MATS HELLSTRÖM (s)
Anf. 53	BENGT HURTIG (v)
Anf. 54	Statsrådet MATS HELLSTRÖM (s)
<i>FN:s ekonomiska situation</i>		
Anf. 55	JAN BERGQVIST (s)
Anf. 56	Statsminister INGVAR CARLSSON (s)
<i>Fastighetsbeskattningen</i>		
Anf. 57	ELISABETH FLEETWOOD (m)
Anf. 58	Statsminister INGVAR CARLSSON (s)
Anf. 59	ELISABETH FLEETWOOD (m)
Anf. 60	Statsminister INGVAR CARLSSON (s)
<i>Avregleringen av elmarknaden</i>		
Anf. 61	RUNE BERGLUND (s)
Anf. 62	Civilminister MARITA ULVSKOG (s)

3 § Svar på fråga 1995/96:32 om importen av finska ägg

Anf. 63	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)
Anf. 64	ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)
Anf. 65	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)
Anf. 66	ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)
Anf. 67	Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)
Anf. 68	ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)

Anf. 69 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s).....	Prot. 1995/96:11.....	23
4 § Meddelande om svar på interpellationer	19 oktober	24
5 § Bordläggning		24
6 § Anmälan om frågor		26
1995/96:47 av <i>Karin Olsson</i> (s) till kommunikationsmi-		
nistern om pant på utrangerade nödraketer		26
1995/96:48 av <i>Mats Odell</i> (kds) till finansministern om en		
ungdomsskattesedel		26
7 § Kammaren åtskildes kl. 15.44.		26